

MATEŘSKÁ ŠKOLA SLUNEČNICE

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

2012 – 2016

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA VEVERSKÉ KNÍNICE,
OKRES BRNO-VEVKOV, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

„POJĎME SPOLU POZNÁVAT NÁŠ SVĚT“

MOTTO: „ *Být člověkem znamená být odpovědný. Znamená to hanbit se nad nezaviněnou bídou.*

Znamená to být hrdý na vítězství, kterého dosáhli kamarádi.

Znamená to cítit, že přiložíme-li svůj kamínek k ostatním, pomáháme stavět svět. “

(De Saint-Exupery, A., 1988, s. 93).

Obsah:

1. Identifikační údaje o škole.....	3
2. Charakteristika školy.....	4
3. Podmínky předškolního vzdělávání.....	4
3.1. Rámcové uspořádání dne	4
3.2. Rámcová organizace akcí školního roku	5
3.3. Učitelka podporující zdraví.....	5
3.4. Rytmický řád života a dne.....	6
3.5. Tělesná pohoda a volný pohyb.....	6
3.6. Zdravá výživa.....	6
3.7. Spontánní hra.....	7
3.8. Podnětné věcné prostředí.....	7
3.9. Bezpečné sociální prostředí.....	7
3.10. Participativní a týmové řízení.....	7
3.11. Partnerské vztahy s rodiči.....	7
3.12. Spolupráce MŠ a ZŠ.....	8
3.13. Začlenění MŠ do života obce.....	8
4. Charakteristika vzdělávacího programu.....	9
4.1. Vzdělávací cíle v úrovni obecné.....	9
4.2. Vzdělávací cíle v úrovni oblastní.....	11
4.3. Filozofie vzdělávacího programu.....	12
4.3.1. Respekt k přirozeným lidským potřebám jednotlivce v celku společnosti a světa.....	12
4.3.2. Rozvíjení komunikace a spolupráce.....	13
4.3.3. Dlouhodobé záměry rozvoje.....	13
5. Obsah předškolního vzdělávání.....	14
5.1. Oblast biologická - Dítě a jeho tělo	14
5.2. Oblast psychologická - Dítě a jeho psychika	16
5.3. Oblast interpersonální – Dítě a ten druhý.....	20
5.4. Oblast sociálně kulturní – Dítě a společnost.....	22
5.5. Oblast environmentální – Dítě svět.....	24
6. Evaluace.....	26

1. Identifikační údaje o mateřské škole

Název školy: Základní škola a Mateřská škola,
Veverské Knínice okr. Brno-venkov, příspěvková organizace

Vznik organizace: 1. 1. 2005

Adresa: Veverské Knínice č. 44, 664 81 p. Ostrovačice

Adresa MŠ: Veverské Knínice č. 67, 664 81 p. Ostrovačice

Název MŠ: Mateřská škola SLUNEČNICE

Telefon: 547 723 011

E-mailová adresa: msknínice@seznam.cz

Webové stránky: www.veverskekninice.cz

Zřizovatel: Obec Veverské Knínice

Ředitel: Mgr. Zdeněk Kříž Ph.D.

I.Č. 70990891

Počet tříd: 1

Počet dětí: 28

Počet pedagogických pracovníků: 2

Počet provozních zaměstnanců: 3

Personální obsazení:

Mgr. Zdeněk Kříž Ph.D.	- ředitel ZŠ a MŠ
Bc. Dana Ježová	- vedoucí učitelka MŠ
Jitka Koutná	- učitelka MŠ
Jaroslava Zornová	- vedoucí školní jídelny, kuchařka
Markéta Bémová	- kuchařka
Marie Koudelová	- školnice

2. Charakteristika školy

- Provoz mateřské školy: pondělí – pátek od 6:30 – 16: 00 hodin
- Kapacita mateřské školy: 28 dětí
- Věková skladba dětí: 3 – 7 let
- Počet tříd: 1
- Adresa budovy MŠ: Veverské Knínice č. 67, 664 81 Ostrovačice

Mateřská škola tvoří spolu se základní školou jednu organizaci od roku 2005, dříve byla samostatným subjektem. Mateřská škola je jednotřídní. Její budova je umístěná uprostřed vesnice za budovou obecního úřadu, dostatečně vzdálená od hlavní silnice. Je obklopena zelení, v blízkosti je les a chráněné území.

Školní zahrada je po celkové rekonstrukci, její vybavení odpovídá stávajícím předpisům. Děti mohou využívat i velké pískoviště, které se pravidelně zakrývá.

Třída slouží zároveň jako herna, část jako jídelna a ložnice dětí. Nábytek byl upraven ze stávajících skříněk, všechny hračky jsou dostupné dětem, mají je na dohled. V herně je v rámci možností vybudovaný ateliér, sportovní kout a kout pro předškoláky. Herna byla rozšířena na úkor bývalé šatny dětí, čímž vznikl větší prostor. Šatna byla zřízena v bývalé vstupní hale mateřské školy. Koupelna dětí prošla celkovou rekonstrukcí, byl doplněn počet umývadel dětí, podle hygienických norem i poličky zajišťující bezkontaktnost ručníků a kelímků na čištění zubů. Bylo zakoupeno 15 ks lehátek pro děti, nové lůžkoviny. Budova se nadále postupně rekonstruuje, byla vyměněna okna za plastová, byla zakonzervovaná doposud nedokončená nástavba budovy (okna, hrubá vnější omítka), čímž se výrazně zlepšily tepelné podmínky celé budovy. Po rekonstrukci je osvětlení v herně, WC dětí (přepážky mezi WC).

Součástí budovy mateřské školy je i kuchyně.

3. Podmínky předškolního vzdělávání

V této části jsou uvedeny podmínky vzdělávání, jak se je snažíme realizovat v naší MŠ. Vycházíme z evaluace minulého školního vzdělávacího programu a z následné analýzy. Uvádíme zde záměry, jak zkvalitnit úroveň vzdělávání.

3.1. Rámcové uspořádání dne

6.30 – budova se otevírá a scházejí se děti. Děti si podle své volby hrají, zapojují se do individuálních nebo skupinových činností. Je připravený čaj, který si děti podle svých schopností sami nalévají

8.30 – 9.00 – průběžná přesnídávka, která osahuje mléko a mléčné výrobky, zeleninu, vždy ovoce

9.00 – 9.30 (cca) – frontální nebo individuální činnosti podle aktuální situace a programu

9.45 – v tuto dobu odcházíme ven, v letních měsících jdeme i dříve nebo přesuneme činnosti na terasu či zahradu

11.45 – návrat z vycházky, převlékání, osobní hygiena, samostatné prostírání

12.00 - je připraven oběd. Do jídelničky jsou zařazovány jídla racionální výživy. Je zde dostatek zeleniny a salátů. Děti si polévku nalévají samy (podle věku a schopností), samostatně si všechny děti prostírají a odnášejí použité nádoby

12.30 – děti si čistí zuby a jdou na WC a připravují se k odpočinku na lehátkách. Děti, které neusnou, mohou vstávat dříve a věnují se klidným činnostem nebo hram tak, aby nerušily mladší děti na lehátku s přihlédnutím k podmínkám herny

14.30 – děti mohou svačit

16.00 – do této doby se probudí a nasvačí postupně všechny děti, hrají si, jdou na zahradu nebo odcházejí domů

V rámci dopoledního programu je zařazován komunitní kruh, nejméně pak 1x denně. Podle potřeby také diskusní kruh

3.2. Rámcová organizace akcí školního roku

Nedílnou součástí života v naší mateřské škole jsou tradice, které se snažíme zavádět a udržovat.

- OSLAVA NAROZENIN – v kruhu oslavenci zazpíváme, popřejeme mu a on pro nás připraví sladkost
- SPOLEČNÉ POŠTĚNÍ DRAKŮ
- PEČENÍ JABLEČNÉHO ZÁVINU – děti se podílejí na přípravě závinu, který pak společně sní, jako sladkou odměnu po obědě
- VÁNOČNÍ DÍLNIČKY A BAZÁREK PRO DĚTI A RODIČE – společně zdobíme perníčky nebo vyrábíme adventní věnce, vánoční vazby
- VÁNOČNÍ ZPÍVÁNÍ PRO RODIČE – s dětmi připravíme krátký program, pak si všichni popovídáme, popřejeme šťastné svátky
- PŘEDNÁŠKA PRO RODIČE – v lednu k nám přijíždí pracovnice PPP Brno-venkov, aby rodičům nastínila vhodnou přípravu dětí do 1. třídy ZŠ
- KARNEVAL - v dopoledních hodinách pořádáme karneval, děti soutěží, tančí
- NÁVŠTĚVA MÍSTNÍ KNIHOVNY – jsme každoročně vítáni paní učitelkou Jamborovou, která děti vhodně motivuje pro vytvoření pozitivního vztahu ke knihám, čímž navazuje na dlouhodobé působení v této oblasti v rámci vzdělávání v mateřské škole
- MAMINCE K SVÁTKU – zazpíváme a zatančíme, předáme dárečky a společně si hrajeme
- VÝLET – vždy v závěru školního roku pořádáme školní výlet
- ÚČINKOVÁNÍ NA KULTURNÍCH AKCÍCH – naše děti předvedou secvičený program na slavnosti Pohádky Máje a na vítání nových občánků obce
- OSLAVA DNE DĚTÍ – každoročně pořádáme pro děti olympiádu
- PLAVECKÝ VÝCVIK – jezdíme společně se žáky ZŠ
- ROZLOUČENÍ S PŘEDŠKOLÁKY – na zahradě (dle počasí) se malým dárkem rozloučíme s dětmi, které odcházejí do ZŠ
- GALERIE NA PLOTĚ – výstava výtvarných prací dětí
- DIVADELNÍ PŘEDSTAVENÍ – pravidelně navštěvujeme divadelní představení a hudební programy v místní základní škole, zveme umělce do naší MŠ, navštívíme společně se ZŠ divadelní představení v Brně (podle aktuální nabídky)
- EKOLOGICKÉ AKTIVITY – navštěvujeme ekocentrum Brno nebo zveme jeho pracovníky s připraveným programem k nám
- POŘIZOVÁNÍ FOTODOKUMENTACE ZE VŠECH NAŠICH AKCÍ – fotografie se souhlasem rodičů umístíme na stránky školy

3.3. Učitelka podporující zdraví

- při vzdělávacích činnostech jsme dítěti partnerem
- využíváme dalšího vzdělávání k rozšiřování našich poznatků (studium, odborná literatura, odborné akreditované semináře)
- používáme pouze pozitivní komunikaci, nevnímáme negativní projevy dětí
- každodenní nabídka činností odpovídá 7 typům inteligence

- preferujeme spontánní hru, experiment, kooperativní hry, ruční práce s přírodním materiálem, samostatné výtvarné činnosti a pobyt v přírodě spojený s pozorováním běhu ročních období
- časový úsek tematických částí vychází ze zpětné vazby dosažených výsledků a náročnosti tematické části, dle potřeby je délka přizpůsobena
- učitelky dávají prostor dětem, aby se učily od sebe navzájem
- pravidelně zařazujeme komunitní kruh, podle potřeby diskusní kruh a zaměřují se na prožitkové učení

ZAMĚŘÍME SE NA:

- vlastní přístup ke zdravému životnímu stylu (pitný režim, pravidelnost v jídle, aj.)
- vedení dětí k tomu, aby samy hledaly řešení konfliktů v kolektivu vrstevníků

3.4. Rytmický řád života a dne

- děti mají dostatek prostoru na spontánní hru
- vytváříme základ pro žádoucí životní stereotypy
- děti přicházejí a odcházejí z mateřské školy podle potřeb rodiny

ZAMĚŘÍME SE NA:

- řízené činnosti budeme i nadále organizovat skupinově nebo individuálně

3.5. Tělesná pohoda a volný pohyb

- děti mají dostatek času k pobytu venku a spontánnímu pohybu, který je pro daný věk žádoucí
- děti se mohou pohybovat volně po celé budově, mimo prostor kuchyně, provozní části budovy

ZAMĚŘÍME SE NA:

- dostatečné využití tělovýchovného nářadí a náčiní ve třídě a na školní zahradě
- zařadíme cíleně psychomotorická a smyslová cvičení
- zařadíme relaxační chvíle během dopoledního programu s četbou krátkých příběhů a pohádek

3.6. Zdravá výživa

- zajišťujeme dostatečný pitný režim, a to i na školní zahradě, při návštěvách kulturních akcí, na školním výletě
- respektujeme individuální potřebu jídla
- děti si samy prostírají, nalévají si polévku a odnášejí použité nádoby
- strava je racionální, bohatá na mléčné výrobky, mléko, ovoce, zeleninu
- je poskytována strava i dětem se speciálními stravovacími požadavky z důvodu zdravotních diet

ZAMĚŘÍME SE NA:

- častější ochutnávky dětské stravy pro rodiče
- zajistíme dětem klidnou, pohodovou atmosféru během jídla a individuální možnost dojídaní oběda
- nadále bude do vzdělávacích bloků zařazována prevence vzniku sociálně patologických jevů

3.7. Spontánní hra

- děti mají volný přístup k hračkám, jsou na dohled i na dosah
- neukončujeme hru násilně, dáváme dětem prostor a dostatek času k ukončení hry, a to i na školní zahradě
- v rámci možností byly vytvořeny hrací kouty

ZAMĚŘÍME SE NA:

- budeme průběžně doplňovat hračky pro různé věkové kategorie dětí
- budeme průběžně doplňovat kostýmy pro improvizované hry
- doplníme kout pokusů a objevů, budeme jej využívat
- ponecháme i nadále prostor pro vystavování herních výtvorů
- povedeme děti i nadále k tomu, aby si mohly sami vystavovat výsledky svých výtvarných činností

3.8. Podnětné věcné prostředí

- výzdoba školy dětským pracemi odpovídá aktuálním tématům a ročním obdobím
- velikost nábytku odpovídá věkovým skupinám (3 velikosti jídelních stolků a židlí)
- děti si vytváří a umisťují do prostor herny kresby pravidel soužití ve skupině

ZAMĚŘÍME SE NA:

- preferování výzdoby z přírodních ekologických materiálů
- budeme děti i nadále motivovat k probuzení zájmu o knihy, které jsou jim volně dostupné, učíme je s knihami zacházet

3.9. Bezpečné sociální prostředí

- důraz klademe na odstranění případného ostychu dětí při komunikaci se zaměstnanci školy
- ve třídě převládá radostná nálada
- mateřská škola je otevřená rodičům i ostatním partnerům, vychází jím vstříc
- děti se učí pravidlům soužití, která jsou uplatňována v nejrůznějších denních situacích
- nadále bude plně uplatňován princip rovnosti v přístupu
- učitelky předají dítě jen rodičům a osobám, které rodiče písemně uvedli do evidenčního listu dítěte
- během pobytu venku je kladen důraz na bezpečnost silničního provozu, první a poslední dvojice dětí má vždy reflexní vestu žluté barvy, při přecházení vozovky učitelky používají terčík

ZAMĚŘÍME SE NA:

- podporu předávání osvojených pravidel soužití mladším dětem staršími dětmi

3.10. Participativní a týmové řízení

- každý zaměstnanec zná své kompetence
- dospělí vědí, že jsou v mateřské škole pro děti, znají význam svého pracovního působení, dbají na dodržování formálního kurikula, jdou dětem příkladem

ZAMĚŘÍME SE NA:

- případné problémy budeme řešit otevřeně a včas
- budeme i nadále využívat nabídky pro další vzdělávání pedagogů

- samostudiem odborných časopisů a literatury budeme zvyšovat svou kvalifikaci a kompetentnost

3.11. Partnerské vztahy s rodiči

- rodiče mají možnost vstupovat do třídy
- konzultujeme s rodiči rozvoj dítěte a záměry pro další vzdělávání
- nabízíme adaptační program pro nové děti ještě v průběhu předešlého školního roku
- nabízíme rodičům účast na tradičních akcích MŠ
- rodiče mají možnost sledovat výsledky výtvarných činností dětí na výstavce prací v šatně, a to průběžně a pravidelně

ZAMĚŘÍME SE NA:

- motivování rodičů k zájmu o adaptační program nově příchozích dětí
- využívání profesních dovedností rodičů
- nabídneme rodičům možnost půjčování odborné literatury
- nabídneme individuální konzultace, týkající se výchovných a vzdělávacích problémů
- pořádáme několikrát v průběhu školního roku schůzky rodičů
- rodiče jsou pravidelně informováni o dění v MŠ prostřednictvím nástěnek v šatně, plakátky na vstupních dveřích, dle zájmu rodičů elektronickou cestou, osobně

3.12. Spolupráce MŠ a ZŠ

- navštěvujeme s dětmi základní školu (účast na kulturních akcích, před zápisem do 1. třídy, v průběhu celého roku dle příležitosti)
- vedoucí učitelka předává informace učitelce 1. třídy o předškolácích
- spolupracujeme na kulturních akcích v obci

ZAMĚŘÍME SE NA:

- děti se zejména v posledním roce docházky do MŠ pravidelně a průběžně připravují na zdárný nástup do 1. třídy ZŠ, zejména formou pracovních listů, které mají rodiče možnost si prohlédnout
- podporujeme samostatný mluvní projev dětí
- připravíme společné akce i se ZŠ

3.13. Začlenění MŠ do života obce

- zřizovatel je pravidelně seznamován se životem v MŠ a je zván na její akce

ZAMĚŘÍME SE NA:

- prostřednictvím vývěsky v obci a internetových stránek budeme seznamovat obyvatele s činnostmi MŠ
- ve spolupráci se zřizovatelem budeme postupně rekonstruovat zařízení MŠ
- pravidelně budeme kontaktovat organizace v obci při významných příležitostech a s pozváním na akce MŠ

4. Charakteristika vzdělávacího programu

Při tvorbě ŠVP na období 2012 – 2016 jsme vycházeli z RVP PV. Na jeho základě tvoříme ŠVP pro jednotlivé školní roky. Podle RVP PV jsme vytyčili obecné cíle ŠVP.

4.1. Vzdělávací cíle v úrovni obecné

Cíle formulované jako záměry:

Rámcové cíle:

1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
2. osvojování hodnot
3. získání osobnostních postojů

Cíle formulované jako výstupy:

Klíčové kompetence:

1. **kompetence k učení**
2. **kompetence k řešení problémů**
3. **kompetence komunikativní**
4. **kompetence sociální a personální**
5. **kompetence činnostní a občanské**

Přehled klíčových kompetencí podle RVP PV (doslovná citace):

▪ ***Kompetence k učení***

- *soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů*
- *získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení*
- *má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije*
- *klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo*
- *učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům*
- *odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých*
- *pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí*

▪ ***Kompetence k řešení problémů***

- *všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem*
- *řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého*
- *problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé*

možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost

- *při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích*
- *zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti*
- *rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit*
- *chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit*
- *nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu*

▪ **Kompetence komunikativní**

- *ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog*
- *dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)*
- *domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci*
- *v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou*
- *ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní*
- *průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím*
- *dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)*
- *ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku*

▪ **Kompetence sociální a personální**

- *samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej*
- *uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky*
- *dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost*
- *ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídí, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy*
- *napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí*
- *spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim*

- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

▪ **Kompetence činnosti a občanské**

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

4.2. Vzdělávací cíle v úrovni oblastní:

Cíle formulované jako záměry:

Dílčí cíle v oblastech:

1. biologické
2. psychologické
3. interpersonální
4. sociálně kulturní
5. environmentální

Cíle formulované jako **dílčí výstupy**

(dílčí poznatky, dovednosti, hodnoty, postoje) v oblastech:

1. biologické

2. psychologické
3. interpersonální
4. sociálně kulturní
5. environmentální

4.3. Filozofie vzdělávacího programu

Mateřská škola je zaměřena na výchovu podporující zdravý životní styl.

Školní vzdělávací program je vypracován na období 2012 – 2015 a vychází z:

- a) individuálních potřeb každého dítěte
- b) potřeb naší společnosti
- c) nutnosti vést děti k ekologickému a environmentálnímu způsobu chování v rámci vize trvale udržitelného rozvoje

Základními principy jsou:

4.3.1. Respekt k přirozeným lidským potřebám jednotlivce v celku společnosti a světa

- snažíme se vytvářet podmínky pro uspokojování potřeb dítěte podle Maslowovy hierarchie hodnot

- daří se nám naplňovat fyziologické potřeby tím, že děti odcházejí na WC podle vlastní potřeby, mají možnost dokončit činnosti podle svého tempa, odpočívají podle svých potřeb, nejméně půl hodiny, děti mají možnost adaptovat se na docházku do MŠ ve společnosti rodičů tak dlouho, jak potřebují
- sledujeme individuální a věkové zvláštnosti dětí a vedeme o jejich pokrocích záznamy, každé dítě má založeno portfolio od příchodu do MŠ až po přestup do 1. třídy ZŠ

ZAMĚŘÍME SE NA:

- prostřednictvím diagnostiky a sledováním sedmi typů inteligence (Howard Gardner: logicko matematická, jazyková, prostorová, tělesně pohybová, hudební, intrapersonální, interpersonální inteligence) se zaměříme na ostatní stupně Maslowovy pyramidy
- budeme u dětí podporovat samostatné řešení problémů
- vyvarujeme se srovnávání dětí a všeobecného hodnocení (šikovný, zlobivý atd.) a nahradíme je zpětnou vazbou
- zajistíme důstojné soukromí dětí a hygienu

4.3.2. Rozvíjení komunikace a spolupráce

- dbáme na dodržování očního kontaktu při rozhovoru s dítětem
- dáváme dětem prostor pro samostatné vyjádření
- do dopoledního programu pravidelně zařazujeme komunitní kruh, v případě potřeby i diskusní kruh

ZAMĚŘÍME SE NA:

- pravidelné zařazování kooperativních a pohybových her
- vzhledem k určitému počtu dětí se špatnou výslovností zařadíme pravidelné chvílky procvičování mluvidel (říkanky)
- budeme více dbát na hygienu hlasu dítěte
- nadále budeme preferovat pobyt dětí na čerstvém vzduchu (dle povětrnostních podmínek)

4.3.3. Dlouhodobé záměry rozvoje

- naším hlavním cílem je všestranný rozvoj dítěte tak, aby bylo dítě před nástupem povinné školní docházky maximálně rozvinuto dle svých individuálních schopností, a to ve všech oblastech vývoje osobnosti dítěte.

5. Obsah předškolního vzdělávání

Název ŠVP 2015-2016:

POJĎME SPOLU POZNÁVAT NÁŠ SVĚT

Téma ŠVP vychází z filozofie podpory zdraví v MŠ a zastřešuje všechna podtémata a tematické části, které jsou podrobněji vypracované v třídním kurikulu.

Hlavním cílem je naplňování kompetencí tak, jak jsou uvedeny v RVP PV, a to prostřednictvím situací, plánovaných činností a vlastních prožitků dětí.

Zaměříme se na individualizaci vzdělávání dětí, na základě osobního portfolia každého dítěte a analýzy výsledků vzdělávání.

Vzdělávací plán má **pět oblastí**, obsahující všechny kompetence (základy kompetencí), kterých by děti měly v mateřské škole dosáhnout na základě svých individuálních možností. Naším hlavním cílem je navozování při výchovné činnosti takových událostí a situací, které se k dané problematice vztahují. Vzdělávací oblasti se vzájemně prolínají, ovlivňují a opakují, aby docházelo k seznámení a následnému upevnování vytyčených kompetencí.

Snažíme se naplňovat cíle těchto základních oblastí (dle RVP PV):

- **Biologická** – **Dítě a jeho tělo** - dítě zná svoje tělo a využívá je k aktivnímu pohybu, chrání je, samostatně vykonává samostatně běžné denní potřeby
- **Psychologická** – **Dítě a jeho psychika** - dítě si uvědomuje svou osobnost, prožívá svoje pocity, dokáže vyjádřit svá přání, dovede řešit problémy a věří si. Je schopno se soustředit po určitou dobu podle věku
- **Interpersonální** – **Dítě a ten druhý** - dítě je schopno respektovat názor druhého, navazuje kamarádské vztahy a srozumitelně a bez zábran komunikuje, a to i s dospělými. Přijímá autority.
- **Sociálně kulturní** – **Dítě a společnost** – dítě respektuje pravidla, orientuje se v nejbližším okolí, chápe, že každý má ve společnosti své místo. Respektuje odlišnosti.
- **Environmentální** – **Dítě a svět** - dítě chápe rozmanitost světa, jeho vývoj a změnu a zaujímá k němu kladný postoj, postupně se učí vytvářet vhodné ekologické postoje

Vzdělávací oblasti se člení (v ŠVP pro jednotlivé školní roky) na **tematické části**, které jsou vyvozovány z diagnostiky dětí, s přihlédnutím ke zpětné vazbě předešlé tematické části. Názvy tematických částí si určují děti ve spolupráci s učitelkou.

5.1. Oblast biologická - Dítě a jeho tělo **„Chci být zdravý“**

Obsah – péče o zdraví, o tělesnou a duševní pohodu, všestranný rozvoj osobnosti dítěte, chápání škodlivých vlivů na zdraví (životospráva, vliv závislostního chování s ohledem na zdraví člověka), rozvoj samostatnosti dítěte.

Dílčí vzdělávací cíle (podle RVP PV)

– *uvědomění si vlastního těla*

- *rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí*
- *rozvoj a užívání všech smyslů*
- *rozvoj fyzické i psychické zdatnosti*
- *osvojení si věku přiměřených praktických dovedností*
- *osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě*
- *osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí*
- *vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu*

Vzdělávací nabídka (podle RVP PV)

- *lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry apod.)*
- *manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním*
- *zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)*
- *smyslové a psychomotorické hry*
- *konstruktivní a grafické činnosti*
- *hudební a hudebně pohybové hry a činnosti*
- *jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.*
- *činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí*
- *příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků*
- *činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí*
- *příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí*

Očekávané výstupy (podle RVP PV)

- *zachovávat správné držení těla*
- *zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)*
- *koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou*
- *vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu*
- *ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem*

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

5.2. Oblast psychologická - Dítě a jeho psychika

„Učím se znát sám sebe“

Obsah – poznávání vlastního „já“, rozlišování budoucích životních rolí, seznamování se s tělem, rozlišování pohlaví, rozvoj kognitivních vlastností dítěte.

▪ Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle (podle RVP PV)

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Vzdělávací nabídka (podle RVP PV)

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma

- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

Očekávané výstupy (podle RVP PV)

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtíp a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- vytvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon

- **Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace**

Dílní vzdělávací cíle (podle RVP PV)

- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi

Vzdělávací nabídka (podle RVP PV)

- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplné praktické aplikaci
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

Očekávané výstupy (podle RVP PV)

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všítat si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit

- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

▪ **Sebepojetí, city, vůle**

Dílčí vzdělávací cíle (podle RVP PV)

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Vzdělávací nabídka (podle RVP PV)

- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené sílám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)

- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

Očekávané výstupy (podle RVP PV)

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- zorganizovat hru
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

5.3. Oblast interpersonální - Dítě a ten druhý

„Naučme se spolu žít, i když jsme každý jiný“

Obsah - respektování a tolerance druhého člověka, navazování přátelství, poznávání změn a dějů ve společenství, respektování odlišností

Dílčí vzdělávací cíle (podle RVP PV)

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních

- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Vzdělávací nabídka (podle RVP PV)

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sblížení dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije - rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat) - mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

Očekávané výstupy (podle RVP PV)

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která je mu nepřijatelná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními

- *dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla*
- *respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.*
- *vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)*
- *bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.*
- *chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)*

5.4. Oblast sociálně kulturní - Dítě a společnost

„Učím se znát náš svět“

Obsah - orientace v jednoduchých životních situacích, rozvoj pravidel soužití společnosti, rozvoj a podpora spolupráce

Dílčí vzdělávací cíle (podle RVP PV)

- *poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí*
- *rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané*
- *rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny*
- *vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách*
- *seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije*
- *vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností*
- *vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat*
- *rozvoj společenského i estetického vkusu*

Vzdělávací nabídka (podle RVP PV)

- *běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování*
- *aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy*
- *spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě*
- *různorodé společné hry a skupinové aktivity (námetové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích*
- *přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)*

- *tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu*
- *receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)*
- *setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě*
- *hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává*
- *aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí*
- *hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)*
- *aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)*

Očekávané výstupy (podle RVP PV)

- *uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)*
- *pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat*
- *chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé*
- *začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti*
- *porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých*
- *adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody*
- *vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)*
- *utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)*
- *chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí*

- *– dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair*
- *uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)*
- *zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.*
- *vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)*
- *zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)*
- *vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)*

5.5. Oblast environmentální - Dítě a svět

„Naučme se chránit naši planetu“

Obsah - řešení problémů, ochrana přírody – třídění odpadu, ohleduplné chování vzhledem k přírodním zdrojům, rozvíjení vztahu k přírodě – živé i neživé

Dílčí vzdělávací cíle (podle RVP PV)

- *seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu*
- *vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách*
- *poznávání jiných kultur*
- *počtení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit*
- *osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy*
- *rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách*
- *rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám*
- *vytvoření povědomí o vlastní souměřitelnosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí*

Vzdělávací nabídka (podle RVP PV)

- *přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety*
- *aktivita zaměřená k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)*
- *sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé*

- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované hrové aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Očekávané výstupy (podle RVP PV)

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)

- *všimát si změn a dění v nejbližším okolí*
- *porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole*
- *mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí*
- *rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimát si nepořádků a škod, upozornit na ně*
- *pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)*

6. Evaluace

Při zpracování evaluace a autoevaluace vycházíme z:

- Průběžného pozorování dětí
- rozhovorů s rodiči a vyhodnocování dotazníků rodičů
- rozboru při pedagogických radách a vzájemné podpoře učitelek
- hospitační činnosti

Evaluace třídního kurikula

Autoevaluace vlastní práce učitelky

- 1x ročně

Evaluace tématických částí – třídního kurikula

- průběžně vyhodnocujeme jednotlivé činnosti a po ukončení tématické části provedeme písemné hodnocení přímo do plánu

Záznamy o dětech

- při nástupu dítěte do MŠ vypracováváme s rodiči vstupní záznam o dítěti
- průběžně zaznamenáváme projevy dětí – alespoň 1x měsíčně nebo dle potřeby
- 2x do roka (prosinec/leden, červen) zapisujeme vývoj dítěte v jednotlivých oblastech
- vypracováváme individuální vzdělávací plán pro děti s odkladem školní docházky
- s předškoláky vypracujeme testy školní zralosti, s písemným souhlasem rodičů odešleme testy do PPP Brno-venkov k vyhodnocení, provádíme písemně pedagogickou diagnostiku pro pí. učitelku ze ZŠ, a to před zápisem do ZŠ
- u dětí, které vykazují výraznější odlišnost ve svých projevech, navrhujeme rodičům návštěvu pedagogicko psychologické poradny, doporučíme pracoviště i s adresou
- preferujeme individuální přístup ke každému dítěti s ohledem na věkové a osobnostní rozdíly, děti nejsou srovnávány.

Evaluace školního kurikula

- hospitace ředitele
- evaluační zpráva – 1x za dva roky na základě dotazníků INDI MŠ, a to nejpozději vždy do konce srpna.